

Global Award for Entrepreneurship Research: En presentation

Den 29 januari 2009 utsågs Scott A Shane till mottagare av Global Award for Entrepreneurship Research. Priset, som instiftades 1996, är i dag allmänt erkänt som världens främsta forskarpris inom området entreprenörskap och småföretagande. Ett antal förändringar har genomförts till 2009, vilket ytterligare stärkt priset. Namnet har bytts, prissumman har fördubblats till 100 000 euro och nominerings-, utvärderings- och urvalsprocessen har gjorts mer strukturerad och transparent. I denna artikel presenteras priset och samtliga pristagares bidrag närmare, liksom systemet för nominering och utvärdering av kandidater till priset. Slutligen diskuteras kriterierna för urval av kandidater och vinnande bidrag.

Det internationellt ledande priset för forskning inom entreprenörskap och småföretagande, som delats ut från svensk botten sedan 1996, går in i en ny fas vilket motiverar att det ges en närmare presentation. Artikeln inleds med en kort beskrivning av bakgrunden till priset och dess tillkomst. I avsnitt 2 presenteras och kategoriseras samtliga pristagare mellan åren 1996 och 2009, vilket följs av en redogörelse i avsnitt 3 kring det nu gällande nominerings-, utvärderings- och urvalssystemet. Därefter diskuteras kriterierna för att identifiera en insats värd att belöna (avsnitt 4), medan avsnitt 5 innehåller en kort rekapitulering och några avslutande kommentarer.

1. Bakgrund till priset

Forum för småföretagsforskning (FSF) och Närings- och teknikutvecklingsverket (Nutek) instiftade tillsammans *The FSF/Nutek International Award for Entrepreneurship and Small Business Research*. Priset delades ut årligen sedan 1996 och bestod fram till 2008 av en prissumma på 0,5 miljoner kr. Statyetten "Guds hand", skapad av den svenske konstnären Carl Milles, ingår också i priset.¹

Det råder knappast någon tvekan om att priset betraktas som världens främsta pris för entreprenörskapsforskning.² Från och med 2009 års pris är

¹ Carl Milles anses av många vara Sveriges mest framstående 1900-talsskulptör. "Guds hand" var ett av hans sista verk, skapat för att hedra den svenske uppfinnaren och entreprenören C E Johansson, som revolutionerade precisionsmätningen av industriella komponenter, vilket var en viktig förutsättning för löpande band-tillverkning. ² Det enda pris som möjligen kan jämföras med Global Award är Kaufman Prize Medal som sedan 2005 delas ut av Kaufman Foundation i USA. Medaljen och en prissumma på 50 000 dollar delas ut vartannat år till en entreprenörsforskare som är yngre än 40 år och vars forskning gjort en "significant contribution to entrepreneurship".

PONTUS BRAUNERHJELM OCH MAGNUS HENREKSON

Pontus Braunerhjelm är vd för Forum för småföretagsforskning (FSF) och professor vid Kungliga Tekniska högskolan samt huvudsekreterare i Globaliseringsrådet. pontus.braunerhjelm@fsf.se

Magnus Henrekson är vd för Institutet för Näringslivsforskning (IFN) och professor vid Handelshögskolan i Stockholm. Magnus.Henrekson@ifn.se

Båda har under det senaste decenniet främst forskat om entreprenörskapets ekonomi.

Vi tackar ett antal kolleger och priskommittémedlemmar för värdefulla synpunkter på tidigare utkast till denna artikel. Ett särskilt tack riktas till Anders Lundström, FSF:s tidigare vd.

Institutet för Näringslivsforskning (IFN) tillsammans med FSF och Nutek den tredje organisationen bakom utdelandet av priset.³ Prisets namn har ändrats till *Global Award for Entrepreneurship Research* och prissumman har fördubblats till 100 000 euro. Procedurerna för att nominera och utvärdera potentiella vinnare har också stärkts. IFNs medverkan har möjliggjorts tack vare en generös donation från den svenske entreprenören och industrimanen Rune Andersson och hans holdingbolag Mellby Gård AB.

Det huvudsakliga syftet med priset var att lyfta detta aktiva och snabbväxande, men samtidigt i ekonomisk-politisk bemärkelse ofta förbisedda, forskningsområde. FSF och Nutek blev huvudmän och priset stärktes genom att kombinera den formella prisceremonin i Stockholm med den sk Entreprenörskapsveckan, vilken utgörs av en rad seminarier och evenemang i samarbete med regionala organisationer runt om i Sverige, med vinnaren av priset och dennes forskning i centrum.

Enligt de ursprungliga stadgarna ska priset tilldelas ”en person som producerat vetenskapliga verk av enastående kvalitet och vikt, och därigenom givit ett betydelsefullt bidrag till teoribildning kring entreprenörskap och småföretagsutveckling, vikten av nyföretagande och små och medelstora företags roll i ekonomin.” Den huvudsakliga anledningen till att någon tilldelas priset är med andra ord att denne har producerat forskning av yppersta klass, men självfallet kan även andra faktorer vägas in. Detta faktum framhålls av Lundström och Halvarsson (2006), tidigare vd respektive gd för FSF och Nutek, som identifierar tre huvudsakliga syften med priset: (1) att uppmärksamma betydelsen av forskning inom områdena entreprenörskap och småföretagande, (2) att stimulera till och främja forskning inom dessa områden, samt (3) att sprida spjutspetsforskning bland akademiker, företagare, politiker och praktiker inblandade i småföretagsutveckling och främjande av produktivt entreprenörskap.

Utvärderingen och urvalet av vinnare är delegerade till en utomstående kommitté, vilken utses av FSFs styrelse. Kommittémedlemmar och ordförande väljs normalt för perioder om tre år. Kommittén består av sex medlemmar, vilket innebär att ordföranden får utslagsröst vid oenighet. För att säkerställa kontinuitet byts inte fler än två medlemmar ut varje år. Kommitténs medlemmar utses baserat på vetenskapliga meriter, de förväntas vara ledande akademiker inom området och ha uppnått professorsstatus eller motsvarande. Ordföranden kan inte omväljas, men kommittémedlemskapet kan förnyas för en andra treårsperiod. I undantagsfall är det möjligt att omväljas en andra gång. Efter tre år kan en tidigare medlem på nytt väljas in i kommittén.⁴

Kommitténs överläggningar är konfidentiella. Det är inte tillåtet för kommittémedlemmar att delge utomstående vad som ligger bakom indivi-

³ Nutek har hela tiden varit en huvudsponsor för priset. Här bör också nämnas att Telias ekonomiska stöd var av avgörande betydelse när priset initierades.

⁴ Till och med 2008 var mandatperioderna och styrelsens storlek något annorlunda, se vidare www.e-award.org.

duella priser och nomineringar. Det är däremot möjligt att, baserat på listan över tidigare års vinnare, göra några mer generella reflektioner över vilka kriterier som tillämpas och vilken typ av forskning som belönas.

2. Presentation och kategorisering av pristagarna

Enligt stadgarna är det möjligt att belöna forskning om såväl den samhällsekonomiska betydelsen av småföretagande och entreprenörskap som forskning kring mikroaspekter av småföretagande och entreprenörsrelaterad verksamhet. I det senare fallet kan studieobjektet vara den individuella entreprenören eller företaget.

I tabell 1 presenteras kortfattat alla vinnare fram t o m 2009.⁵ Vid två tillfällen har priset delats mellan två forskare (Acs/Audretsch och Becattini/Sabel) och vid ett tillfälle belönades en specifik forskningsinsats (Dianaprojektet) av fem personer (Brush/Carter/Gatewood/Greene/Hart). Således finns det totalt 20 pristagare. Normalt ges priset till endast en person, men i fallet Acs/Audretsch var det uppenbart att kommittén ansåg att det belönade bidraget byggde på en gemensam icke separerbar insats. När priset delades mellan Becattini och Sabel var fallet snarare att studiet av ett visst fenomen, nämligen geografisk samlokalisering av specialiserade småföretag ("industriella distrikt"), belönades. Kommittén beslutade i detta fall att ge priset till dem som ansågs vara de mest inflytelserika forskarna inom detta område. Ett liknande resonemang låg bakom priset till de fem forskarna i Dianaprojektet.

USA dominerar när det gäller ifrån vilket land vinnarna har hämtats. I tio av 14 fall har vinnarna varit verksamma vid amerikanska institutioner. I tre fall har de kommit från andra länder (Italien, Storbritannien och Sverige). I ett fall har vinnaren delat sin tid mellan USA och ett annat land.

Inom fältet entreprenörskap och småföretagande kan det ofta vara svårt att dra en skarp gräns mellan mikro- och makroorienterad forskning. Trots detta försöker vi kategorisera vinnarna även i denna dimension.⁶ Som framgår av tabell 1 bedömer vi att fem priser har delats ut för forskning rörande den makroekonomiska betydelsen av småföretag, två priser (Baumol och Kirzner) för forskning kring den entreprenöriella funktionen och dess betydelse för samhällsekonominns funktion, samt sex priser till forskare som sysslat med mikroanalyser av entreprenörskap och småföretagande.

Trots att alla vinnare har haft djupgående inflytande på entreprenörskaps- och småföretagsforskningen, är det uppenbart att detta skett på

⁵ Detta är inte rätt plats att i detalj redogöra för pristagarnas respektive insatser; se i stället Landström (2005). Sedan 2003 presenteras varje vinnares bidrag i en essä i *Small Business Economics*, skriven av en eller flera medlemmar av priskommittén, i vissa fall i samarbete med en utomstående författare med särskild expertis om den aktuella forskaren (Eliasson och Henrekson 2004; Davidsson 2005; Douhan m fl 2007; Hjorth och Johannisson 2008; Holmquist och Carter 2009; Steyaert och Landström 2009; Davidsson och Wiklund 2009).

⁶ Detta görs också av Landström (2005) för alla vinnare t o m. 2002. Vår klassificering sammanfaller i detta avseende med hans.

⁷ Se t ex Barreto (1989), Bianchi och Henrekson (2005) och Braunerhjelm (2008).

Tabell 1
 Pristagare 1996–2009
 (affiliering och land
 avser förhållandet vid
 tidpunkten då priset
 gavs)

År	Pristagare	Födelseår	Land	Disciplin
Små och nya företags makroekonomiska betydelse				
1996	David L Birch MIT/Cognetics Inc	1937	USA	Nationalekonomi/ Företagsekonomi
1998	David J Storey Univ of Warwick	1947	Storbritan- nien	Nationalekonomi/ Företagsekonomi
2001	Zoltan J Acs Univ of Baltimore	1952	USA	Nationalekonomi
	David B Audretsch Indiana Univ	1954	USA	Nationalekonomi
2002	Giacomo Becattini Univ of Florence	1927	Italien	Nationalekonomi
	Charles F Sabel Columbia Univ	1947	USA	Statsvetenskap/ Juridik
2004	Paul D Reynolds Babson College & London Business School	1938	USA & Stor- britannien	Sociologi
Entreprenörsfunktionens roll och samhällsekonomiska betydelse				
2003	William J Baumol New York Univ	1922	USA	Nationalekonomi
2006	Israel M Kirzner New York Univ	1930	USA	Nationalekonomi
Mikrobaserade studier av entreprenörskap och småföretag (ande)				
1997	Arnold C Cooper Krannert School of Mana- gement, Purdue Univ	1933	USA	Företagsekonomi
1999	Ian C MacMillan Wharton School, Univ of Pennsylvania	1940	USA	Företagsekonomi
2000	Howard E Aldrich Univ of North Carolina at Chapel Hill	1943	USA	Sociologi
2005	William B Gartner Clemson Univ	1953	USA	Företagsekonomi
2007	Dianagruppen: Candida G Brush Babson College	1948	USA	Företagsekonomi
	Nancy M Carter Univ of St Thomas	1949	USA	Företagsekonomi
	Elizabeth J Gatewood Wake Forest Univ	1944	USA	Företagsekonomi
	Patricia G Greene Babson College	1954	USA	Sociologi
	Myra M Hart Harvard Bus School	1941	USA	Företagsekonomi
2008	Bengt Johannisson Växjö universitet	1942	Sverige	Företagsekonomi
2009	Scott A Shane Weatherhead School of Management, Case Wes- tern Reserve University	1964	USA	Nationalekonomi/ Företagsekonomi

För att ha identifierat nya och små företags roll för jobbskapande.

Bidragit till den ökade fokuseringen i forskningen på storskaliga och högkvalitativa empiriska arbeten.

För empiriska analyser av ett imponerande antal viktiga frågor om de små företags roll i ekonomin och i innovationsprocessen.

För att åter ha väckt liv i Marshalls idé om ”fördelarna med geografisk agglomeration av specialiserade småföretag”, fördjupat vår förståelse av flexibel specialisering bland samarbetande småföretag, samt vikten av nätverk.

För att ha tagit entreprenörskapsforskningen till nya nivåer, givit den en ny inriktning och organiserat flera innovativa och storskaliga empiriska undersökningar av entreprenörskapets beskaffenhet och betydelse för den ekonomiska utvecklingen.

För hans strävan att ge entreprenören en nyckelroll inom teorin om företaget, hans studier av institutioners roll i att kanalisera entreprenörskap till produktiv användning; hans tidiga formulering av en konkurrenspolitik som lägger vikt vid effekten av dynamiskt entreprenörskap.

För att ha klargjort entreprenörens roll i samhället och betonat att en enskild entreprenörs beteende kan vara viktigt för förnyelse och effektivisering av marknader. Den mest framstående samtida representanten för den österrikiska skolan.

För hans banbrytande arbete om teknologibaserat entreprenörskap, företag baserade på ny teknologi, och inkubatororganisationer, vilket avsevärt ökat vår förståelse av entreprenörskap.

För att ha introducerat ett internationellt perspektiv på entreprenörskapsforskning, bl a genom internationella komparativa studier av kulturella skillnader i entreprenörskap och småföretagsbeteende. För att ha integrerat två separata forskningsområden: entreprenörskap/småföretagsforskning och management/strategiforskning.

För att ha givit oss betydande insikter rörande kunskapen om bildandet och utvecklingen av nya och små företag. För att ha integrerat de mest centrala forskningsfrågorna inom ett fält i en bredare sociologisk forskningskontext.

För hans forskning om nyföretagande och entreprenöriellt beteende och för att ha kombinerat det bästa i två forskningstraditioner: positivism och hermeneutik.

För att ha etablerat kvinnors företagande som ett legitimt forskningsfält genom systematisk empiriskt välunderbyggd forskning. Ett viktigt bidrag är identifieringen av tillväxtorienterade kvinnliga företagare och de speciella hinder dessa möter vad gäller tillgång till finansiella resurser.

För att ha fördjupat vår förståelse för vikten av entreprenörens sociala nätverk i ett regionalt sammanhang. Har också dokumenterat och förklarat hur dessa nätverk är relaterade till entreprenörens eget liv.

Med en klar och nydanande uppfattning om entreprenörskapets innebörd har han lett forskningen in i nya banor och varit avgörande för att entreprenörskapsforskningen nu betraktas som en legitim och viktig del av ekonomisk forskning.

Stort inflytande på politiskt beslutsfattande.

Stort inflytande på regionalpolitik kring entreprenörskap och småföretagande.

Brobyggare mellan nationalekonomi och relaterade fält; grundare av *Small Business Economics*; uttröttligt främjande av fältet; stort policyinflytande.

Betonar systemperspektivet; stort inflytande på politiskt beslutsfattande.

Initiativtagare och arrangör av två stora projekt: PSED och GEM; inflytande på politik.

Respekterad *mainstream*-ekonom som tidigt uppmanade forskare att ta hänsyn till entreprenörens fundamentala roll i sina analyser.

Förklarar entreprenörens fundamentala roll i det kapitalistiska systemet och varför antagandet om existensen av allmän jämvikt i ekonomiska modeller gör entreprenören överflödig.

Bemästrar både kvalitativa och kvantitativa metoder; har förbättrat kvaliteten på data och insisterat på att använda sofistikerade metoder.

Viktig pionjär.

Ledande sociolog som betonat entreprenörskap.

Viktig främjare av utbildning i entreprenörskap och skapare av kontakter mellan forskare inom olika fält.

Inflytande på politik, särskilt genom att ha ökat medvetenheten om könsskillnader i tillgången till extern finansiering. Delvis också för att ha påvisat den makroekonomiska betydelsen av kvinnligt entreprenörskap.

Nyckelbidrag till organiseringen av den europeiska entreprenörskaps- och småföretagsforskningen.

En komplett entreprenörskapsforskare som har gjort omfattande konceptuella, empiriska och metodologiska bidrag.

många olika sätt. I vissa fall har forskaren helt enkelt ställt rätt fråga vid rätt tidpunkt, men också lyckats formulera analysen på ett sätt som snabbt upp spridningen av dennes idéer. Detta har resulterat i att forskarvärlden i decennier sysselsatts med att samla in data, testa hypoteser och i vissa fall rikta skarp kritik mot den ursprungliga forskningen. Detta gäller för Birch, liksom för Sabel som (särskilt tillsammans med Piore i deras berömda bok från 1984) vidareutvecklade och gav spridning åt Becattinis forskning utanför Italien (Piore och Sabel 1984). Birch har inte publicerat en enda akademisk tidskriftsartikel på området, medan Becattini och Sabel har producerat breda och lättillgängliga analyser baserade på både historiska och samtida data och förhållanden. Deras analyser är synnerligen övertygande och lätta att kommunicera till politiska beslutsfattare och allmänhet.

Trots att entreprenörskaps- och småföretagsforskning är ett relativt ungt fält och därmed har en kort historia, fanns det inledningsvis en grupp mycket framstående forskare att välja bland. I synnerhet fanns det flera pionjärer som var välkända bland praktiskt taget alla forskare inom området. Det räcker med en snabb titt på namnen i tabell 1 för att konstatera att i stort sett varje vinnare hittills skulle kunna kallas pionjär i något viktigt avseende. I de flesta fall har dessa pionjärer inte enbart bidragit genom egen forskning, utan de har också varit aktiva när det gäller att främja utbildning rörande entreprenörskap i en vidare bemärkelse genom att bl a starta tidskrifter, organisera konferenser och skriva inflytelserika genomgångar och tolkningar av forskningsläget.

De mest uppenbara pionjärerna är förmodligen Cooper och MacMillan, vilka började driva och ge legitimitet och akademisk trovärdighet till entreprenörskapsforskningen långt innan Birchs uppmärksammade arbete. Johannisson hade en liknande pionjärsroll i Skandinavien. Birchs arbete visade på en nyckelroll för små och snabbväxande företag – ibland kallade ”gaseller” – för jobbskapande. Detta fick stor betydelse för förståelsen av områdets policyrelevans.

Flera forskare har blivit belönade, åtminstone delvis, för sina insatser för att utveckla forskningen om entreprenörskap och småföretagande mot mer av en ”normalvetenskap”. Detta har oftast skett genom ett systematiskt insamlade av data för hypotesprövningar, vilket också bidragit till att göra forskningen mer kumulativ. Storey, Reynolds och Shane är kanske de tre bästa exemplen på vinnare som på detta sätt bidragit till ämnet.

Det finns också flera exempel på vinnare som varit välrenommerade forskare inom en annan disciplin, för att först senare ha kommit att studera entreprenörskap med hjälp av en redan väletablerad vetenskaplig verktygslåda. På detta sätt har studiet av entreprenörskap blivit en viktig underkategori inom vissa andra discipliner, vilket bidragit till att öka legitimiteten för entreprenörskap som ett eget forskningsfält. Ett bra exempel är Aldrich, som var en ledande organisationssociolog innan han under 1980-talet började forska om entreprenörskap.

I flera fall har personer blivit belönade för studier av specifika frågor

och ämnen. Dianagruppen och Becattini/Sabel är kanske de mest uppenbara fallen. Andra exempel inkluderar Bill Gartner för hans omfattande studier av nyföretagande och entreprenöriellt beteende, men också för att han lyckades slå broar mellan olika forskningsparadigm. Även Acs/Audretsch kan sägas ha belönats för studiet av en specifik fråga, nämligen små och nya företags betydelse i innovationsprocessen. Deras bidrag sträcker sig dock längre än så: de skapade mer eller mindre på egen hand forskningsfältet *small business economics*, vilket inbegrep etableringen av tidskriften *Small Business Economics* (1989).

Slutligen har vi priserna till de två nationalekonomerna Baumol och Kirzner. Att det inte finns någon plats för entreprenörer vare sig i traditionella mikroekonomiska modeller eller i de vanligaste modellerna (exogena eller endogena) över aggregerad ekonomisk tillväxt är ett välkänt faktum.⁷ Baumol var redan en ledande forskare inom nationalekonomins huvudfåra när han 1968 först påpekade detta. Sedan dess har han i ett stort antal böcker och artiklar konsekvent argumenterat för att utan entreprenören är nationalekonomin ofullständig. Till skillnad från Baumol, har Kirzner under hela sin karriär arbetat inom den mer heterodoxa, österrikiska idétraditionen. Genom att bygga på von Mises och Hayeks analyser av betydelsen av konkurrens och decentraliserad och ofullständig kunskap har han studerat det kapitalistiska systemets funktion och entreprenörens ledande roll.

Sammanfattningsvis kan man säga att denna korta genomgång av tidigare vinnare visar på fältets stora bredd och mångfald. Kvantitativa såväl som kvalitativa metoder används både i mer mikro- och makroorienterade studier. Vinnarna har publicerat sina rön i olika former, från lättillgängliga böcker och rapporter till specialiserade akademiska artiklar. På samma sätt har insatserna sträckt sig från att utveckla nya databaser till konceptuella och metodologiska landvinningar, från att ha stort inomvetenskapligt genomslag till att påverka politik, debatt och utbildning i entreprenörskap.

3. Nomineringssystem, utvärdering, urval och presentation av vinnare

De ökade resurser som erhållits via Rune Anderssons donation har inte bara möjliggjort en fördubbling av prissumman. En lika viktig förbättring är den ökade stringens och grundlighet med vilket utvärderingen av framtida kandidater sker. Som tidigare kommer ett antal framstående entreprenörskapsforskare att erbjudas att nominera kandidater. Detta sker nu på ett mer strukturerat och transparent sätt. En inbjudan att nominera kandidater går ut till:

- Alla tidigare vinnare.
- Redaktörerna och medlemmarna av redaktionsråd för vetenskapliga tidskrifter inom entreprenörskap och småföretagsforskning som är inkluderade i Social Sciences Citation Index: *Journal of Business Ventur-*

⁷ Se t ex Barreto (1989), Bianchi och Henrekson (2005) och Braunerhjelm (2008).

ing, *Entrepreneurship Theory and Practice*, *Small Business Economics*, *Entrepreneurship and Regional Development*, *Journal of Small Business Management* och *International Small Business Journal*.

- Nuvarande och tidigare medlemmar av FSF Scientific Forum, som innehar eller har innehaft en lärostols- eller befordringsprofessur.

Självnominering är inte tillåten, men medlemmarna av priskommittén har rätt att själva nominera kandidater. Dessa nomineringar innebär ett första steg i skapandet av en pool av potentiella pristagare. Det är sedan upp till kommittén att avgöra vilka kandidater som ska utvärderas grundligare.

2009 delades priset ut för 14:e gången. De första åren fanns av uppenbara skäl ett stort antal värdiga kandidater att välja mellan, men efter hand reduceras listan över kandidater som i stort sett alla kan enas om som förtjänta pristagare. Samtidigt som den ursprungliga gruppen av självklara vinnare tunnats ut, har entreprenörskapsforskningen expanderat mycket snabbt. Därmed har det blivit nödvändigt att förbättra urvalsprocessen och säkerställa att den genomsyras av akribi, kontinuitet och integritet. Valet av vinnare måste baseras på en grundlig utvärdering och jämförelse av ett antal värdiga kandidater. Samtidigt måste gruppen ur vilken vinnaren väljs vara någorlunda stabil och återspegla priskommitténs långsiktiga avsikter. På grund av detta har det beslutats att kommittén "ärver" ett begränsat antal prioriterade kandidater från tidigare år. Förutom i yttersta undantagsfall väljs vinnaren från denna kortlista av kandidater. Kommittén ska dessutom lägga till en eller två nya kandidater till listan av prioriterade kandidater, baserat på nomineringar och diskussioner under det aktuella året (och tidigare år).

Alla kandidater med förtur utvärderas grundligt av en framstående specialist inom kandidatens forskningsfält. Dessa utomstående utvärderingar är strikt konfidentiella. Expertens utvärdering lägger grunden för en publicerad presentation av vinnaren, författad av den utomstående experten och den medlem av priskommittén som är mest kunnig om vinnarens forskning och övriga insatser. Undantagsvis kan experten vara medlem av priskommittén.

Pristagaren presenteras vid FSFs årliga konferens *Småföretagsdagarna*, som går av stapeln i Örebro i slutet av januari. Efter tillkännagivandet ombeds pristagaren att förbereda en publicerbar prisföreläsning, vilken hålls vid den officiella prisceremonin i Stockholm. Priset delas normalt ut av näringsministern, och vinnaren förväntas i anslutning till prisutdelningen turnera till ett antal svenska högskoleorter under Entreprenörskapsveckan, vilken infaller samma vecka som priset delas ut. Både essän som presenterar vinnaren och vinnarens egen föreläsning publiceras i *Small Business Economics*, en av de ledande specialtidskrifterna på fältet, så snart som möjligt efter prisutdelningen.

En ny internetsajt – www.e-award.org – för priset har byggts från grunden. Den innehåller en bred presentation av priset, kriterierna för urval och nominering, presentationer av alla vinnarens forskningsbidrag sedan 1996,

deras respektive prisföreläsningar, samt annan relevant information om vinnarna och entreprenörskaps- och småföretagsforskning i allmänhet.

4. Kriterier för val av vinnare

Vad kännetecknar en värdig vinnare? Denna viktiga fråga saknar ett precist svar, men den förtjänar icke desto mindre att funderas över. Av naturliga skäl har livliga diskussioner förts om denna fråga inom tidigare års priskommittéer och den följande presentationen är till stor del inspirerad både av dessa diskussioner och av kommentarer från nuvarande och tidigare kommittémedlemmar på tidigare versioner av denna text. Lindbecks (1985, 2007) insiktsfulla diskussion om kriterierna för Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne har också varit en viktig inspirationskälla.

En värdig vinnare måste först och främst ha bidragit med något *originellt* och *inflytelserikt*. Man kan naturligtvis tänka sig många sätt på vilket ett bidrag kan betraktas som inflytelserikt. Viktigast är här dess genomslag hos andra forskare och därmed inflytande på efterföljande forskning (normalt tack vare det vetenskapliga arbetet i sig, men ibland också genom t ex organisering av stora forskningsprogram). Det finns dock även andra vägar: främjande av entreprenörskap som forskningsfält (genom skapandet av viktiga databaser, start av inflytelserika tidskrifter osv), utveckling av entreprenörskapsutbildning på akademisk nivå eller påverkan på politiska beslutsfattare eller samhället i stort.

Det tar dock tid innan det går att vara någorlunda säker på att ett bidrag är både originellt och inflytelserikt, snarare än en tillfällig akademisk fluga med obetydliga långsiktiga effekter. Man måste tillåta tillräcklig tid för kritik och granskning från andra forskare innan det går att vara säker på att ett bidrag är så banbrytande som det först verkade. Därför kan vi även i framtiden förvänta oss ett visst mått av försiktighet och ”konservatism” från priskommittén.

En av priskommitténs främsta långsiktiga ambitioner är att vinnarnas forskning ska återspegla den enastående bredden hos det samhällsvetenskapliga forskningsfältet entreprenörskap, innefattande hela spektrumet från antropologi till teoretisk mikroekonomi och dess metodologiska mångfald, från hermeneutik till formaliserad deduktivism via traditionell hypotesprövning genom avancerade statistiska metoder. Därför får inte kommittén vara rigid beträffande vilken typ av arbete som ska belönas, genom att t ex slå fast att artiklar i vetenskapliga *referee*-granskade tidskrifter är det enda som räknas.

Ännu en dimension rör vilka aspekter av entreprenörskap som ska kunna belönas. Här finns åtminstone tre viktiga aspekter att överväga: (i) miljö och de organisationer vari entreprenörskapet äger rum, (ii) entreprenörens karaktär (personlighet, kognitiva och känslomässiga aspekter) samt (iii) entreprenörens och/eller den entreprenöriella funktionens roll i vidare

bemärkelse (på samhällelig, regional, nationell eller branschnivå).⁸ De tre aspekterna är alla högst relevanta och en forskare kan belönas för bidrag till var och en av dem. Högkvalitativ forskning som lyckas koppla samman två eller alla tre av aspekterna till en koherent struktur är relativt ovanlig och ses därför som mycket positiv.

Givet att priset ska återspegla fältets bredd och mångfald, kan man förvänta sig en variation mellan år och mellan kandidater från olika forskningstraditioner och områden. I händelse av ett ”jämnt lopp” mellan två kandidater ges prioritet till det bidrag som bäst visat sig stå emot tidens prövningar.

I de flesta fall väljer kommittén ut en individ som på ett eller flera sätt bidragit till något område som spänner över en eller flera av de tre aspekterna ovan. Eftersom de aktuella forskningsområdena mognar och blir mer specialiserade och metodologiskt sofistikerade verkar det troligt att andelen forskare som belönas för originellt och inflytelserikt vetenskapligt arbete *i sig* kommer att öka. Detta återspeglar det faktum att det viktiga pionjärbete som bl a består i att bygga upp databaser, starta tidskrifter osv, efter hand minskar i betydelse i takt med att entreprenörskaps- och småföretagsforskning blir ett alltmer väletablerat forskningsfält.

I andra fall kan priskommittén välja att ett speciellt fenomen (t ex kvinnors entreprenörskap, småföretagens speciella roll i innovationsprocessen, eller betydelsen av industriella distrikt) eller att en ny underdisciplin ska belönas. Detta är det mest sannolika skälet till att priset delas mellan flera forskare.

I valet bland värdiga bidrag (både när det gäller vinnarna och de som adderas till gruppen prioriterade kandidater och därmed utvärderas av en utomstående expert) fäster priskommittén störst vikt vid det kvalitativa bidraget till forskningsområdet. Kvantitativa kriterier som t ex antalet (kvalitetsjusterade) citeringar och publiceringar kommer att fortsätta vara en viktig källa till kompletterande information om kandidater, men de kan aldrig helt ersätta kvalitativa bedömningar. Priset kommer inte heller att delas ut som en sorts *life-time achievement award* till forskare som lyckats producera ett stort antal väl publicerade arbeten, men inte utmärker sig i termer av originalitet och inflytande. Kvantitet är således inget substitut för kvalitet och det är fullt möjligt att dela ut priset till en forskare enbart på basis av något enstaka, men mycket viktigt arbete.⁹

⁸ Dessa tre aspekter kan ses som ett sätt att operationalisera Venkataramans (1997, s 120) definition av entreprenörskap som en vetenskaplig disciplin: “seeks to understand how opportunities to bring into existence ‘future’ goods and services are discovered, created, and exploited, by whom, and with what consequences.” (“försöka förstå hur möjligheter att skapa ‘framtida’ varor och tjänster upptäcks, skapas och exploateras av vilka, och med vilka konsekvenser.”)

⁹ Bland nobelpristagarna i ekonomi är detta relativt vanligt. John Nash, Ronald Coase, Michael Spence, Myron Scholes, Bertil Ohlin, Harry Markowitz, George Akerlof, Finn Kydland och Robert Solow är typiska exempel. Några av dessa har förvisso ett relativt stort antal publicerade verk, men det var ett eller ett fåtal fundamentala bidrag som gav dem nobelpriset; se Lindbeck (2007).

5. Avslutande kommentarer

Sedan instiftandet 1996 har *International Award for Entrepreneurship and Small Business Research* etablerats och blivit allmänt erkänt som det ledande internationella priset inom området.

Från och med 2009 har en rad förändringar genomförts för att ytterligare stärka priset. Namnet har ändrats till *Global Award for Entrepreneurship Research*, prissumman har fördubblats till 100 000 euro och systemet för att nominera, utvärdera och välja framtida vinnare har blivit mer strukturerat och transparent. I denna uppsats har vi presenterat bakgrunden till priset, kategoriserat vinnarna under perioden 1996-2009, beskrivit systemet för nominering, utvärdering och urval av pristagare, samt diskuterat kriterierna för valet av kandidater och vinnande bidrag.

Som avslutning kan det vara värt att fråga sig huruvida nyttan med priset överstiger dess direkta och indirekta kostnader. Självfallet finns det inget specifikt behov att spendera resurser på att övertyga entreprenörskapsforskare och individuella entreprenörer om att entreprenörskap är av stor vikt för ekonomisk utveckling och jobbskapande. Däremot är detta knappast någon självklarhet inom traditionell national- och företagsekonomi. Om ett prestigefyllt pris kan bidra till att sprida spjutspetsforskning bland akademiker, företagare, politiska beslutsfattare och människor som sysslar med entreprenörs- och småföretagsutveckling, har vi kommit en bit på väg.

Ett pris av detta slag kan också fungera som en källa till inspiration för andra forskare. Först och främst kommer priset i sig att vara en sporre för vissa forskare, men framför allt kan det få oss att uppmärksamma insatser som annars sällan röner bredare offentlig uppmärksamhet. Det kan visa att det finns andra hjältar vid sidan av högvärlödade filmstjärnor, idrottare och finansgurus och att deras insikter och slutsatser kan ha betydande effekter på samhället och dess välfärdsutveckling.

Det faktum att kvalitet systematiskt sätts före kvantitet när vinnarna utses, ger förhoppningsvis forskare starkare incitament att producera högkvalitativ forskning, snarare än stora mängder godtagbar forskning. Det är också viktigt att överbrygga de kommunikationshinder som uppstår när allt mer specialiserade forskare studerar liknande fenomen med metoder och termer unika för respektive disciplin. Tvärvetenskaplighet må hyllas i teorin, men skys ofta i praktiken. Detta pris, och den växande skaran vinnare, pekar på entreprenörskapsforskningens mångfald och det kan mycket väl visa sig att de som på intressanta sätt lyckas överbrygga de vetenskapliga ämnesgränserna kan komma att bli rikligt belönade.

REFERENSER

- Barreto, H (1989), *The Entrepreneur in Economic Theory*, Routledge, London och New York.
- Bianchi, M och M Henrekson (2005), "Is Neoclassical Economics Still Entrepreneurless?", *Kyklos*, vol 58, s 353-377.
- Braunerhjelm, P (2008), "Entrepreneurship, Knowledge and Economic Growth", *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, vol 4, s 451-533.
- Davidsson, P (2005), "Paul D. Reynolds: Entrepreneurship Research Innovator, Coordinator, and Disseminator", *Small Business Economics*, vol 24, s 351-358.
- Davidsson, P och J Wiklund (2009), "Scott A. Shane: Winner of the Global Award for Entrepreneurship Research", *Small Business Economics*, under utgivning.
- Douhan, R, G Eliasson och M Henrekson (2007), "Israel M. Kirzner: An Outstanding Austrian Contributor to the Economics of Entrepreneurship", *Small Business Economics*, vol 29, s 213-223.
- Eliasson, G och M Henrekson (2004), "William J. Baumol: An Entrepreneurial Economist on the Economics of Entrepreneurship", *Small Business Economics*, vol 23, s 1-7.
- Hjorth, D och B Johannisson (2008), "Building New Roads for Entrepreneurship Research to Travel by: On the Work of William B. Gartner", *Small Business Economics*, vol 31, s 341-350.
- Holmquist, C och S Carter (2009), "The Diana Project: Pioneering Women Studying Pioneering Women", *Small Business Economics*, vol 32, s 121-128.
- Landström, H (2005), *Pioneers in Entrepreneurship and Small Business Research*, Springer, New York.
- Lindbeck, A (1985), "The Prize in Economic Science in Memory of Alfred Nobel", *Journal of Economic Literature*, vol 23, s 37-56.
- Lindbeck, A (2007), "The Sveriges Riksbank Prize in Economic Science in Memory of Alfred Nobel 1969-2007", http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/articles/lindbeck/index.html (december 2007).
- Lundström, A och S Halvarsson (red) (2006), "Entrepreneurship Research: Past Perspectives and Future Prospects", *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, vol 2, s 145-259.
- Piore, M J och C F Sabel (1984), *The Second Industrial Divide*, Basic Books, New York.
- Steyaert, C och H Landström (2009), "Enacting Entrepreneurship Research in a Pioneering, Provocative and Participatory Way: On the Contribution of Bengt Johannisson", *Small Business Economics*, under utgivning.
- Venkataraman, S (1997), "The Distinctive Domain of Entrepreneurship Research", i Katz, J (red), *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence and Growth, Volume III*, JAI Press, Greenwich, CT.